

DECEMBER 2020

MENNESKERETLIGE FORPLIGTELSER VED ASYLBEHANDLING I TREDJELANDE

Asylbehandling i tredjelande er som udgangspunkt ikke i strid med international ret. Men Danmark er juridisk ansvarlig for asylansøgere, der overføres til et andet land. Regeringen vil derfor skulle sikre, at menneskerettighederne gælder i modtagecentre i tredjelande. Danmarks menneskeretlige ansvar ved asylbehandling i tredjelande beskrives i dette notat.

I 2018 fremlagde Socialdemokratiet et politisk udspil, hvori partiet foreslog, at alle de asylansøgere, som kommer til Danmark, skal overføres til et tredjeland for at få behandlet deres asylansøgning.¹ Intentionen var således, at Danmark fremadrettet som udgangspunkt ikke skulle tage imod spontane asylansøgere, men i stedet flytte asylbehandlingen til et tredjeland.

På den baggrund arbejder den danske regering i øjeblikket for at etablere et asylcenter i et tredjeland uden for Europa i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser.

Asylbehandling i tredjelande er ikke i sig selv i strid med international ret. Men Danmark er fortsat juridisk ansvarlig for asylansøgere, selv om de overføres til et andet land. Ansvarer hører under Danmarks forpligtelser i henhold til international menneskeret- og flygtningeret.

Asylbehandling i et tredjeland betyder, at asylansøgere overføres fra ét land til et andet med det formål at få vurderet deres asylansøgning. Ifølge Socialdemokratiets forslag vil de asylansøgere, som spontant ankommer til Danmark, blive overført til et modtagecenter i et tredjeland uden for EU. Her vil deres asylansøgning blive behandlet. Der er endnu ingen tredjelande, som er gået med til at være vært for et sådant center.

Med en lovændring, der efter planen skal behandles i Folketinget i februar 2021, vil regeringen skabe juridisk hjemmel for at overføre asylansøgere til tredjelande, med det formål at behandle asylansøgningen og tilbyde beskyttelse i tredjelandet for dem, der vurderes at være flygtninge.²

Regeringen kan enten vælge at oprette et modtagecenter under dansk jurisdiktion, hvor regeringen særligt skal være opmærksom på, hvad der skal ske med de asylansøgere, der spontant søger om asyl på centeret. Eller regeringen kan oprette

et modtagecenter under tredjelandets jurisdiktion. Her skal regeringen være særligt opmærksom på, hvordan asylprocessen fungerer i tredjelandet.

I dette overbliknotat præsenteres de menneskeretlige forpligtelser, der knytter sig til de to mulige modeller for asylbehandling i tredjelande:

- center under dansk jurisdiktion
- center under tredjelandets jurisdiktion

Men først præsenteres en række praktiske eksempler på asylbehandling i tredjelande, og der gennemgås en række generelle principper.

ASYLBEHANDLING I TREDJELANDE I PRAKSIS

Enkelte lande har siden 1980'erne forsøgt sig med at behandle asylansøgninger i tredjelande.

For eksempel har USA siden 1990'erne anvendt Guantanamo Bay på Cuba som modtagecenter for asylansøgere, som ankommer med båd. Da flygtninge fra Haiti i stort omfang søgte mod USA, begyndte USA at opsamle og overføre dem til asylbehandling foretaget af amerikanske immigrationsmyndigheder. USA udøver fuld kontrol over og har jurisdiktionen i Guantanamo Bay i henhold til en permanent lejeaftale med Cuba. I dag opsamler USA – dog kun i begrænset omfang – fortsat asylansøgere og overfører dem til Guantanamo Bay i henhold til USA's 'Migration Interdiction Program'.

Fra 2001 til 2007 blev alle asylansøgere, som ankom med båd til **Australien**, overført til regionale asylbehandlingscentre i Nauru og Papua Ny Guinea i henhold til programmet 'Pacific Solution'.

Denne tilgang blev genoptaget under navnet 'Operation Sovereign Borders' i slutningen af 2012. På baggrund heraf var der ingen af de personer, som ankom med båd og søgte om asyl, der fik deres asylansøgning eller beskyttelsesbehov godkendt i Australien. Fra 2012 til 2019 blev 4.177 asylansøgere overført til centrene. Den australske regering benægter deres jurisdiktion over centrene, men ifølge FN's Menneskerettighedskomité og FN's Torturkomité havde Australien kontrol, og dermed jurisdiktion og ansvaret for asylansøgerne og flygtningene i centrene.³

I **Europa** sørger 'EU-Turkey Statement' for, at asylansøgere, som ankommer til de græske ægæiske øer, returneres til Tyrkiet.⁴ I bytte sørger EU for at overføre en syrisk flygtning fra Tyrkiet for hver syrer, der returneres fra de græske øer. Mens dette program har medført et betydeligt fald i irregulær migration mellem Tyrkiet og Grækenland, er der relativt få personer, som er blevet sendt retur til Tyrkiet i henhold til programmet. Blot 2.735 migranter er returneret til Tyrkiet siden marts 2016. 'The EU-Turkey Statement' er baseret på konceptet om sikre tredjelande, som forklares nærmere senere i notatet.

Senest indgik USA og Guatemala i 2019 et bilateralt samarbejde under navnet 'Asylum Cooperative Arrangement' (ACA). Samarbejdet medfører, at ikke-guatemalanske asylansøgere må overføres fra USA til Guatemala uden mulighed for først at søge asyl i USA.⁵ ACA er også baseret på konceptet om sikre tredjelande. Fra november 2019 til marts 2020 blev 393 asylansøgere overført under ACA. Dog var der blot 30 personer, som søgte om asyl i Guatemala. ACA blev suspenderet i marts 2020 på grund af COVID-19-pandemien.⁶ USA har lignende gensidige aftaler med Honduras og El Salvador, men overførslerne er ikke begyndt endnu.

PRÆ-SCREENING

Uanset om Danmark vælger den ene eller anden model for asylbehandling i tredjelande, forudsætter menneskeretten en præ-screening af asylansøgere, som kommer til Danmark, for at vurdere, om Danmarks internationale forpligtelser forhindrer en overførsel til et tredjeland. Selvom Danmark ikke er forpligtet til at behandle en asylansøgers sag i Danmark, har Danmark forpligtelser, inden personen kan overføres til et tredjeland.

RETTIGHEDER OG FORPLIGTELSE UNDER PRÆ-SCREENINGEN?

PRINCIPPET OM NON-REFOULEMENT

Ifølge artikel 33, stk. 1 i FN's Flygtningekonvention må asylansøgere ikke overføres til et land, hvor de har en velbegrunnet frygt for forfølgelse på grund af race, religion, nationalitet, tilhørsforhold til en særlig social gruppe eller politisk holdning.

Det er det, der kaldes princippet om non-refoulement. Udlændingeloven henviser direkte til flygtningekonventionen på dette punkt.⁷ Derimod kan asylansøgere, som udgør en fare for landets sikkerhed, blive overført efter flygtningekonventions artikel 33, stk. 2.

Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol forbyder i absolutte termer overførsel af enhver person, som er udsat for en reel risiko for tortur, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf.

Artikel 3 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention forhindrer dermed helt, at asylansøgere kan overflyttes til lande, hvor der er risiko for, at de kan blive gjort alvorligt fortræd, selv hvis asylansøgeren udgør en fare for Danmarks sikkerhed. Således er beskyttelsen efter Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 3 bredere end artikel 33 i FN's Flygtningekonvention.

Derudover har Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol vurderet, at Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 3 tillige indebærer en forpligtelse til at foretage en grundig og individuel undersøgelse af, om der er en reel risiko for, at en person kan blive nægtet en tilstrækkelig asylbehandling i et tredjeland.⁸

Artikel 3 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention beskytter også personer, som er særligt sårbare, mod overførsel til et tredjeland. Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol har understreget, at asylansøgere er en særligt sårbar gruppe.⁹ Som eksempel træder Danmarks forpligtelser efter artikel 3 i kraft i situationer, som involverer, at alvorligt syge personer¹⁰, uledsagede mindreårige¹¹ samt børnefamilier overføres til tredjelands, der ikke har tilpasset deres asylsystem baseret på de enkeltes behov.¹²

Endelig forbyder FN's Torturkonventions artikel 3 overførsel af enhver person til et land, hvor de står overfor en reel risiko for tortur, mens artikel 6 og 7 i FN's Konvention om Borgerlige og Politiske Rettigheder også er blevet fortolket af menneskerettighedskomitéen som et forbud mod at overføre personer til lande, hvor de risikerer at blive udsat for tortur eller umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf.

Opsummerende indebærer princippet om non-refoulement, som beskrevet i en række internationale konventioner, at den danske stat skal sikre sig, at ingen personer udsendes til et land, hvor der er risiko for, at de udsættes for tortur eller umenneskelig eller nedværdigende behandling.

FORBUD MOD KOLLEKTIV UDVISNING

Artikel 4 i 4. tillægsprotokol til Den Europæiske Menneskerettighedskonvention forbyder kollektiv udvisning af en gruppe udlændinge, medmindre beslutningen bliver truffet på grundlag af en rimelig, individuel og objektiv undersøgelse af hver enkelt persons sag.¹³ Selvom en kollektiv udvisning kun gør sig gældende for en gruppe af personer, er der ingen krav om, at gruppen skal indeholde et bestemt antal personer – to personer kan således udgøre en gruppe.¹⁴

Forbuddet mod kollektiv udvisning kræver, at Danmark tilbyder enhver asylansøger, som ankommer til Danmark, muligheden for at argumentere imod sin egen udvisning over for kompetente myndigheder, herunder Udlændingestyrelsen og Flygtningenævnet.¹⁵

For at imødekomme artikel 4 i 4. tillægsprotokol under Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, skal Danmark træffe en individuel afgørelse om overførsel for hver asylansøger, som skal sendes til et tredjeland. Den eneste undtagelse herfra er asylansøgerens egen uagtsomme adfærd, for eksempel når en stor gruppe udlændinge skaber en farlig situation ved at anvende magt for at komme illegalt ind i landet.¹⁶

ADGANG TIL EFFEKTIVE RETSMIDLER

Artikel 13 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention giver personer ret til adgang til effektive retsmidler. Det vil sige, at såfremt en asylansøger i Danmark vil klage over en overførsel til et tredjeland, forpligter artikel 13 Danmark til at give personen adgang til at klage med opsættende virkning til en uafhængig, kompetent, national myndighed.¹⁷

RET TIL FAMILIELIV

Retten til familiesammenføring er ikke udtrykkeligt beskrevet i FN's Flygtningekonvention, men artikel 8 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention forpligter i visse tilfælde Danmark til at give familiesammenføring til asylansøgere, som kommer til Danmark, og som har et eksisterende familieliv med en, som er bosat i Danmark.

Hvorvidt et 'familieliv' eksisterer, afhænger af de tætte personlige bånd mellem en asylansøger og en person bosat i Danmark (herunder flygtninge, som allerede modtager beskyttelse). En asylansøger kan eksempelvis inden ankomsten til Danmark have et familieliv med sine forældre eller børn eller sin ægtefælle, som bor i Danmark.

Som resultat heraf har Danmark, i henhold til Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8, en positiv forpligtelse til at tillade en asylansøger at blive sammenført med sin familie i Danmark i de tilfælde, hvor der er uoverstigelige objektive forhindringer for at udøve familielivet andre steder.¹⁸

CENTER UNDER DANSK JURISDIKTION

I et modtagecenter under Danmarks jurisdiktion vil danske sagsbehandlere udføre asylbehandlingen, og Danmark vil have kontrol med centret og de asylansøgere, som bor på centret. Generelt betyder dette, at Danmark vil være ansvarlig for, hvad der sker på centret.

EKSTRATERRITORIAL JURISDIKTION

Der er to grundlag, hvorpå dansk jurisdiktion kan etableres ekstraterritorialt, det vil sige uden for Danmarks grænser.

Den første situation handler om de tilfælde, hvor Danmark har kontrollen over **området**, hvor modtagecentret er etableret i udlandet. Her vil menneskeretten træde i kraft, og Danmark vil blandt andet have forpligtelser i henhold til Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.¹⁹ Det afgørende er, hvorvidt Danmark reelt har kontrollen over centret, som indebærer, at det er de danske regler og myndigheder, der bestemmer over vilkårene på centret.

Den anden situation handler om tilfælde, hvor Danmark har kontrol (og dermed jurisdiktion) over **asylansøgere**, som er overført til et tredjeland. Ifølge Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol kan det være på følgende tre måder:

- diplomaters og konsulaters handlinger, når de udøver fysisk kontrol over overførte asylansøgere i tredjelandet for eksempel på en ambassade.²⁰
- anvendelse af fysisk magt eller kontrol udført af danske statslige aktører i tredjelandet, for eksempel gennem forvaring af asylansøgere.²¹
- fly eller fartøjer, der flyver under dansk flag. Det betyder, at hvis et dansk skib eksempelvis befinder sig i et tredjeland med asylansøgere ombord, vil Danmark have jurisdiktion.²²

FN's komitéer, hvis udtalelser ikke er bindende for stater, har et endnu bredere syn på ekstraterritorial jurisdiktion. I 2014 fandt FN's Torturkomité, at Australien havde jurisdiktion over asylansøgere, som blev tilbageholdt på øen Manus' regionale behandlingscenter:

Alle personer, som er under effektiv kontrol af regeringen, blandt andet fordi regeringen har overført dem til centre, som bliver drevet med regeringens økonomiske hjælp og med inddragelse af private aktører efter deres eget valg, får samme beskyttelse mod tortur og nedværdigende behandling under konventionen (artikel 2, 3 og 16).²³

I 2017 fastslog FN's Menneskerettighedskomité ligeledes:

Komitéen (...) mener, at de betydelige niveauer af kontrol og indflydelse, som bliver udført af regeringen i driften af regionale modtagecentres etablering, finansiering og service, som leveres, svarer til effektiv kontrol.²⁴

Efter denne model, hvor dansk jurisdiktion etableres på et ekstraterritorialt grundlag, som ikke handler om kontrollen over selve centrene, men på grund af kontrol over asylsøgerne, er det ikke nødvendigvis alle rettigheder i henhold til Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, som træder i kraft. Derimod foreslår en nylig retspraksis fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, at Danmark kun er forpligtet til at sikre de rettigheder, der er relevante for den enkeltes situation.²⁵

RELEVANTE RETTIGHEDER OG FORPLIGTELSE PÅ CENTER UNDER DANSK JURISDIKTION

Instituttet vurderer, at rettigheder relateret til forbud mod tortur, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf (artikel 3), adgang til effektive retsmidler (artikel 13), ret til en retfærdig og effektiv asylproces (artikel 3 og 13) og ret til frihed og sikkerhed (artikel 5) er særligt relevante i forhold til spørgsmålet om asylbehandling i tredjelande på centre under dansk jurisdiktion.

PRINCIPPET OM NON-REFOULEMENT

Danmark har non-refoulement-forpligtelser efter artikel 3 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, når landet har jurisdiktion over et center i et tredjeland. En særlig kompleks problemstilling er Danmarks forpligtelser over for asylansøgere, som spontant ankommer til centret. Instituttet understreger, at Danmark også er forpligtet til at overveje non-refoulement-forpligtelser, når en asylansøger, som søger om beskyttelse, spontant ankommer til et dansk drevet center, som ligger i et tredjeland.

ADGANG TIL EFFEKTIVE RETSMIDLER

Artikel 13 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention om retten til effektive retsmidler gælder også for asylansøgere, der får deres sag behandlet på et center under dansk jurisdiktion i et tredjeland. Det vil sige, at såfremt en asylansøger vil

klage over sin sag i centret, er Danmark forpligtet til at give personen adgang til en uafhængig, kompetent, national myndighed med opsættende virkning.²⁶

RET TIL EN RETFÆRDIG OG EFFEKTIV ASYLBEHANDLING

Flygtningekonventionen blander sig ikke i processen omkring asylbehandling, men lader denne være op til de enkelte lande. Dog har Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol udviklet nogle principper omkring asylbehandling i sin domstolspraksis efter artikel 3 og 13, som inkluderer:

- at asylansøgere skal modtage nødvendig information om asylbehandlingen, hvilket kræver et pålideligt kommunikationssystem mellem myndighederne og asylansøgerne.²⁷
- at asylansøgere skal have effektiv adgang til asylprocessen, hvilket indebærer, at asylansøgerne har adgang til tolkning og retshjælp.²⁸
- at asylansøgninger skal undergå en grundig og individuel asylbehandling.²⁹

Dansk-drevet asylbehandling i et tredjeland skal således som minimum opfylde disse krav.

RET TIL FRIHED OG PERSONLIG SIKKERHED

Såfremt et dansk-drevet modtagecenter i et tredjeland begrænser den frie bevægelighed, kan retten til personers frihed og sikkerhed blive relevant. Artikel 5 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention beskytter mod vilkårlig tilbageholdelse og andre ulovlige frihedsbegrænsninger.

Ifølge artikel 5, stk. 1, litra f, kan asylansøgere kun blive frarøvet deres frihed i henhold til procedurer, som er beskrevet i loven, og frihedsberøvelse kan alene retfærdiggøres med det formål at forhindre uretmæssig adgang til det nationale territorium eller med det formål at udvise eller udlevere vedkommende.

Ifølge artikel 5, stk. 2 skal tilbageholdte asylansøgere omgående informeres om årsagen til deres tilbageholdelse på et sprog, som de forstår. Artikel 5, stk. 4, kræver adgang til en dommer, som foretager en hastebeslutning omkring lovligheden af tilbageholdelsen efter en grundig undersøgelse af samtlige oplysninger i sagen og en periodisk bedømmelse af tilbageholdelsen, hvis den forlænges.³⁰

CENTER UNDER ET TREDJELANDS JURISDIKTION

I et modtagecenter under et tredjelandets jurisdiktion vil Danmark skulle benytte konceptet 'sikkert tredjeland' for at overføre asylansøgere til tredjelandet, hvor de gennemgår asylbehandling, og hvor de personer, som bliver anerkendt flygtninge, modtager beskyttelse.

Ifølge denne model er det sagsbehandlere i tredjelandet, som håndterer asylbehandlingen, og Danmark udfører ikke effektiv kontrol over centret eller asylansøgerne efter overførslen.

KONCEPTET OM SIKRE TREDJELANDE

Begrebet 'sikkert tredjeland' tillader, at asylansøgere kan overflyttes til et specifikt land, såfremt de har adgang til en retfærdig og effektiv asylbehandling og kan modtage international beskyttelse i overensstemmelse med FN's Flygtningekonvention.

Generelt dækker begrebet over et land, som en asylansøger har rejst igennem på vejen til eksempelvis Danmark, hvor det er muligt for asylansøgeren at søge om beskyttelse. Regeringen foreslår en ny anvendelse af konceptet om sikre tredjelande ved at overføre asylansøgere til et tredjeland, som de ikke har nogen tidligere forbindelse til.

I gældende dansk ret er der ikke juridisk grundlag for, at asylansøgere kan overføres til et tredjeland baseret på de foreslåede modeller. Derfor vil overførsel af asylansøgere til sikre tredjelande i henhold til denne model kræve en ændring af udlændingeloven.

RELEVANTE RETTIGHEDER OG FORPLIGTELSE I CENTER UNDER ET TREDJELANDS JURISDIKTION

PRINCIPPET OM NON-REFOULEMENT

Danmark har en non-refoulement-forpligtelse efter artikel 3 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention over for asylansøgere, som overflyttes til et modtagercenter under et tredjelandets jurisdiktion. I dette tilfælde strækker princippet sig også til 'indirekte'-refoulement, som betyder, at Danmark skal sikre sig, at en asylansøger, som overføres til et tredjeland, ikke overføres videre til et land, som kan udgøre en reel risiko for tortur eller umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf.³¹

Det betyder, at Danmark ikke kan overføre asylansøgere, når der er en reel risiko for, at tredjelandet derfra vil overføre asylansøgere til lande, hvor de risikerer at blive udsat for tortur eller umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf.³²

Ifølge Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol skal danske myndigheder, når de vurderer, om en asylansøger kan overføres til et tredjeland:

- foretage en grundig undersøgelse af de relevante forhold i tredjelandet.³³
- vurdere tilgængeligheden og pålideligheden af landets asylsystem og de sikkerhedsforanstaltninger, det kan levere i praksis.³⁴
- i nogle tilfælde anmode om at opnå visse eksplicitte garantier, såsom diplomatiske garantier, fra den modtagende stat i lyset af individets behov.³⁵

KONKLUSION

Selv om det ikke i sig selv er i strid med international ret at overføre behandlingen af asylansøgere til tredjelande, er der en række forhold, regeringen skal være opmærksom på for at overholde Danmarks internationale forpligtelser.

Det er først og fremmest afgørende, at Danmark foretager en grundig præ-screening af spontane asylsøgere i Danmark, inden de sendes til modtagecentre i udlandet. Her skal det blandt andet sikres, at Danmark overholder princippet om non-refoulement samt forbuddet mod kollektiv udvisning.

I de tilfælde, hvor et modtagecenter etableres under dansk jurisdiktion, vil Danmark have ansvar for hvad foregår på centret og de asylansøgere, som bor der. Instituttet vurderer, at rettigheder relateret til forbud mod tortur, umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf (artikel 3), adgangen til effektive retsmidler (artikel 13), ret til en retfærdig og effektiv asylbehandling (artikel 3 og 13) og ret til frihed og sikkerhed (artikel 5) er særligt relevante i forhold til spørgsmålet om asylbehandling i tredjelands på centre under dansk jurisdiktion.

Danmark vil skulle benytte konceptet "sikkert tredjeland" for at kunne overføre asylansøgere til et tredjeland med et center under et tredjelands jurisdiktion, hvor asylansøgere gennemgår asylbehandling, og hvor de personer, som bliver anerkendt som flygtninge, vil skulle blive boende. Her har Danmark et menneskeretligt ansvar under non-refoulement-forpligtelserne, som dækker både direkte og indirekte refoulement.

SLUTNOTER

- 1 Retfærdig og realistisk: En udlændingepolitik, der samler Danmark, februar 2018.
- 2 Lovprogram for Folketingsåret 2020-2021, 6. oktober 2020.
- 3 Committee Against Torture, Concluding observations on the fourth and fifth periodic reports of Australia, 2014) para 17; Human Rights Committee, Concluding observations on the sixth periodic report of Australia, 2017) para 35.
- 4 European Council, EU–Turkey statement, 18. marts 2016.
- 5 Aftale mellem USA's regering og Republikken Guatemala omkring samarbejde vedrørende undersøgelsen af beskyttelseskrav, 26. juli 2019.
- 6 Refugees International and Human Rights Watch, Failure of Protection under the US-Guatemala Asylum Cooperative Agreement, 2020.
- 7 Lovbekendtgørelse nr. 1513 af 22. oktober 2020 (udlændingeloven) § 31, stk. 2.
- 8 Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, Ilias og Ahmed mod Ungarn, sagsnummer: 47287/15, 21. november 2019.
- 9 Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, MSS mod Belgien og Grækenland, sagsnummer 30696/09, præmis 251; Tarakhel mod Schweiz, sagsnummer: 29217/12, præmis 118.
- 10 Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, Paposhvili mod Belgien, sagsnummer: 41738/10.
- 11 Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, Mubilanzila Mayeka og Kaniki Mitunga mod Belgium, sagsnummer: 13178/03, 12. oktober 2006.
- 12 Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, Tarakhel mod Schweiz, sagsnummer: 29217/12.
- 13 Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, Khlaifia m.fl. mod Italien, sagsnummer: 16483/12, 1. september 2015.
- 14 Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, N.D. og N.T. mod Spanien, sagsnummer: 8675/15 8697/15, 13. marts 2020, præmis 194.
- 15 I forhold til søgrænser, se Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, Hirsi Jamaa m.fl. mod Italien, sagsnummer: 27765/09.
Landegrænser, se Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, N.D. og N.T. mod Spanien, sagsnummer: 8675/15 8697/15, 13. marts 2020.
- 16 Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, N.D. og N.T. mod Spain, sagsnummer: 8675/15 8697/15, 13. marts 2020, præmis 194.
- 17 Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, A.M. mod Holland, sagsnummer: 29094/09, 5. juli 2016, præmis 67-71.
- 18 Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, Tuquabo-Tekle m.fl. mod Holland sagsnummer: 60665/00, 1. december 2005, præmis 42; Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol Benamar m.fl. mod Holland, sagsnummer 43786/04, afgørelse, 5. april 2005. Se også Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, Gül v. Switzerland, sagsnummer: 53/1995/559/645, 19. februar 1996, præmis 38-42; Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, Sen mod Holland, sagsnummer: 31465/96, 21. december 2001, præmis. 31.

- 19 Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, Loizidou mod Tyrkiet (Preliminary Objections) sagsnummer: 15318/89, 23. marts, 1995.
- 20 Den Europæiske Menneskerettighedskommission, W.M. mod Danmark sagsnummer: 17392/90, 14. Oktober 1992; cf M.N. and others v. Belgium, sagsnummer: 3599/18, 5. maj 2020.
- 21 Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, Hassan mod Storbritannien, sagsnummer: 29750/09 (Storkammeret), 16. september 2014, præmis 136.
- 22 Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, Hirsi Jamaa m.fl. mod Italien (Storkammeret) sagsnummer: 27765/09, 23. februar 2012, præmis 77.
- 23 Committee against Torture, Concluding observations on the fourth and fifth periodic reports of Australia CAT/C/AUS/CO/4-5 (26. november 2014).
- 24 Human Rights Committee, Concluding observations on the sixth periodic report of Australia CCPR/C/AUS/CO/6 (9. November 2017).
- 25 Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, Al-Skeini mod England, præmis 137; Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, Hirsi Jamaa m.fl. mod Italien, præmis 75.
- 26 Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, A.M. mod Holland, sagsnummer: 29094/09, 5. juli 2016, præmis 67-71.
- 27 Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, MSS mod Belgien og Grækenland (Storkammeret) sagsnummer: 30696/09, 21. januar 2011, præmis 301.
- 28 Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, MSS mod Belgien og Grækenland.
- 29 Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol MSS mod Belgien og Grækenland; Chahal mod England, sagsnummer: 22414/93, 15. november 1996; Jabari v Turkey, sagsnummer: 40035/98, 11. juli 2000, præmis 39.
- 30 Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, Louled Massoud mod Malta, sagsnummer: 24340/08, 27. juli 2010.
- 31 Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, MSS mod Belgien og Grækenland, 21. januar 2011, præmis 286.
- 32 Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, T.I. mod Storbritannien, sagsnummer: 43844/98.
- 33 Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, Ilias og Ahmed mod Ungarn, sagsnummer: 47287/15, 21. november 2019, præmis 139-41.
- 34 Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, Ilias og Ahmed mod Ungarn, sagsnummer: 47287/15, 21. november 2019, præmis 139-41.
- 35 Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, Tarakhel mod Schweiz, sagsnummer: 29217/12, præmis 105.